

Garden Tvetens historie

Navnet Tveten kan bety grasslette mellom fjell og skog, og med Gruatoppen i bakgrunnen kan dette ha passet godt i eldre tid. Selve navnet Grua skyldes driften av gruvene på stedet. Allerede i første halvdel av 1500-tallet ble det utvunnet jern i Hadelandsgruben. Senere ble det åpnet gruver for utvinning av bly, kobber og sink. Torsten Raknerud og Ole Wien har fått æren av å oppdage den betydelige forekomsten av sinkulfid på Nysetra i 1886. Nysetra var en setervoll under Raknerud hvor Torsten kom fra. Setervollen ble i 1906 solgt til bergverksingeniør H. K. Borchgrevink og i 1909 tiltransportert A/S Hadeland bergverk. Torsten Raknerud er identisk med Torsten Olsen som kjøpte Tveten i 1892.

Ansatte i gruvene på Grua i 1906. Thorvald Tveten (nr 1) og Erik Tveten (nr 2) var sønner av Maren og Torsten Tveten. Thorvald og Erik skulle senere, sammen med brødrene Anders og Hans, utvandre til Amerika.

Den for lengst nedlagte Bergenske Hovedveg fra Viggadalen gikk gjennom utmarka til Tveten. Starten på de lange, tunge, bakkene oppover mot Grua ligger akkurat ved Tveten. Harald Hvattum skrev i 2014 en avisartikkel om gamle, tunge veger som har etterlatt seg spesielle navn. Vegen over Grua har nok vært spesielt plagsom for hester og folk som drev transport i tidligere tider. I en gammel regle forekommer stedsnavnene Bilitt, Stållitt, Rækapå, Gålitt og Sittlitt langs denne strekningen. Navnene taler for seg selv når det gjelder betydningen for å tilpasse kjøringen til nødvendige hvilesteder. Nettopp plassene Bilitt og Stållitt tilhørte Tveten og ble med tiden solgt unna som selvstendige bruk.

Tveten søndre, gnr/bnr 66/1, i Lunner var på begynnelsen av 1800-tallet eid av Hans Paulsen. Han solgte halvparten av garden i 1830 til Peder Tronsen. Peder fikk overta den andre halvparten i 1856. Peder Tronsens sønner, Halvor og Tron, overtok i 1865 hver sin del av garden. Tron Pedersen klarte seg antakeligvis ikke økonomisk og garden blir i 1892 solgt på tvangsauksjon til Torsten Olsen, f. 1851, eldste sønn på Munkerud i Lunner. I 1892 kom han imidlertid fra Raknerud hvor kona Maren var fra.

Tveten gnr/bnr. 66/1 i Lunner

Torsten Olsen giftet seg med Anne Eriksdatter, fra Raknerud i Gran. Anne, f. 1856, var eldste barn, men hadde flere brødre. Til tross for dette kunne hun og Torsten overta Raknerud i 1880. Imidlertid døde Anne samme år. Torsten satt da igjen med fire barn med Ole som den eldste, født i 1877. Løsningen for å ta vare på barna ble nok at Annes søster Maren, f. 1859, kom inn i bildet. I 1883 giftet Maren og Torsten seg og de fikk sønnen Anders samme år. Senere fikk de fire barn slik at hele kullet til slutt talte ni.

I 1892 solgte Torsten Rakneud og kjøpte Tveten. Det var Ole, f. 1877, som ble ny bruker ved å ta over garden i 1904. Ole giftet seg med Inga Hansdatter fra Oppen i Lunner. De fikk åtte barn, med Torsten, f. 1908, som eldste gutt. Han giftet seg med Magnhild Prestmarken, og de fikk to sønner, Ole, f. 1954, og Anders, f. 1956. Ole tok over som gardbruker i 1977.